RS AU § 234 Inrättande av Business Gotland

Ärendenummer: RS 2025/2147

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att inrätta Business Gotland senast 1 januari 2029.
- Beslut om ramfinansiering av fas 2 av Business Gotland senarelägger och hänvisar till föreslaget beslut i ärende *Verksamhetsbidrag ur näringslivsanslaget och näringslivsanslagets utrymme 2027 (RS 2025/2137).*
- Regiondirektören får i uppdrag att fortsätta förberedelserna för inrättandet av Business Gotland med fokus på näringslivs-, destinations- och platsutveckling med delredovisningar till budgetberedningen och budgetavstämningen inför 2028.

Sammanfattning
Fas 2 inför inrättandet av Business Gotland från 1 januari 2028 innebär en återuppbyggnad av grundförutsättningarna för näringslivs-, destinations- och platsutveckling som motsvarar de mål som beslutats i RUS och andra strategier. Verksamheten skulle behöva 10 mnkr utifrån det behov som finns enligt beskrivning i detta ärende inklusive bilagda underlag. Utifrån den ekonomiska situation som råder har regionstyrelseförvaltningen tvingats göra omfattande prioriteringar och därför lagt ett betydligt lägre förslag på 3 mnkr.

Detta är långt ifrån det behov om 10 mnkr som skulle behövas för att bygga upp grundförutsättningarna. För 3 mnkr kommer verksamheten att prioritera implementering av den digitala inflyttarservicen som byggts upp med projektmedel men som annars behöver läggas ner innan den ens lanserats fullt ut. Därutöver prioriteras anställning av en näringslivsutvecklare för att avlasta tillväxtchefen med näringslivsutvecklingsfrågorna.

Konsekvensen av en lägre finansiering än de 10 Mnkr som det ursprungliga äskandet grundades på blir att; det inte kommer inte kunna bedrivas ett proaktivt arbete med företagsetableringar, investerings- och exportfrämjande och inte heller i relation till Business Sweden, det kommer fortsatt saknas en evenemangsplan, evenemangs- och företagslotsning i arbetet mellan regional utveckling och kommunal verksamhet, Region Gotland kommer fortsatt sakna relevant och systematisk data och analys inom området, arbetet med företagsklimat kommer behöva minimeras inom ramen för regional utveckling och slutligen kommer ett närmare och starkare ledarskap avseende näringslivs-, destinations- och platsutveckling inte klaras av.

Näringslivets aktörer har en tydlig förväntan på Region Gotland om stärkta förutsättningar för ett mer proaktivt, prioriterat och spetsigt utvecklingsarbete.

Ambitionen med Business Gotland är att;

- gå från negativ befolkningsutveckling en ökning av skattekraften
- gå från ad hoc-mässig företagsetablering till proaktiv talangattraktion
- gå från otydlig styrning till aktivt ledarskap med fokus på spets
- gå från splittrad till samlad och prioriterande funktion
- gå från reaktiv hantering av utmaningar till proaktiv och potential- och utmaningsdriven utveckling
- gå från projektberoende till en långsiktig uppdragsportfölj med extern finansiering som strategisk förstärkning
- gå från osund arbetsbelastning till hållbar arbetsmiljö med hög leveransförmåga och stolthet

Bedömning
Regionstyrelseförvaltningen bedömer att de stora besparingarna som genomfördes 2018 har lett till ett resurssvagt och ett reaktivt arbetssätt. De analyser som hittills genomförts visar tydligt på flera funktionsbrister och leveransgap i förhållande till de mål som regionen beslutat om i Vårt Gotland 2040 med tillhörande strategier.

Näringslivets aktörer har en tydlig förväntan på Region Gotland om stärkta förutsättningar för ett mer proaktivt, prioriterat och spetsigt utvecklingsarbete.

I förberedelserna av detta ärende har regionledning och politik uttryckt både stor förståelse för rådande situation och positiv vilja till inrättandet av ett Business Gotland. Med anledning av det svåra ekonomiska läget i Region Gotland har regionstyrelseförvaltningen genomfört omfattande prioriteringar och sett det som nödvändigt att minska äskandet från 10 mnkr till 3 mnkr inför 2027.

Detta är långt ifrån det behov om 10 mnkr som skulle behövas för att bygga upp grundförutsättningarna. För 3 mnkr kommer verksamheten att prioritera implementering av den digitala inflyttarservicen som byggts upp med projektmedel men som annars behöver läggas ner innan den ens lanserats fullt ut. Därutöver prioriteras anställning av en näringslivsutvecklare för att avlasta tillväxtchefen med näringslivsutvecklingsfrågorna.

Konsekvensen av en lägre finansiering än de 10 mnkr som det ursprungliga äskandet grundades på blir att; det inte kommer inte kunna bedrivas ett proaktivt arbete med företagsetableringar, investerings- och exportfrämjande och inte heller i relation till Business Sweden, det kommer fortsatt saknas en evenemangsplan, evenemangs- och företagslotsning i arbetet mellan regional utveckling och kommunal verksamhet, Region Gotland kommer fortsatt sakna relevant och systematisk data och analys inom området, arbetet med företagsklimat kommer behöva minimeras inom ramen för regional utveckling

och slutligen kommer ett närmare och starkare ledarskap avseende näringslivs-, destinations- och platsutveckling inte klaras av

1. Rättslig grund /rättsligt perspektiv

Förslaget ryms inom kommunallagen och avser verksamhet av allmänt intresse. Dataskydd beaktas. Inga rättsliga hinder har identifierats.

2. Ekonomiskt perspektiv

Besluten förutsätter en ramfinansiering från 2027 och bedöms på sikt stärka skattebas, inflyttning och etableringar, kompetensförsörjning och näringslivsutveckling.

3. Barnperspektiv

Business Gotland ska tydligt verka för att både bibehålla och stärka platsen Gotland som en bra plats att bo, leva och verka på - ekonomiskt, socialt och miljömässigt vilket även förbättrar situationen för barn och unga.

4. Jämställdhetsperspektiv

Gotland är redan starkt i relation till Sverige gällande kvinnors företagande men det finns ytterligare potential i en förstärkning av företags-, etablerings- och investeringsfrämjande åtgärder.

5. Landsbygdsperspektiv/geografiskt perspektiv

Business Gotland och det digitala nav som utgörs av Gotland.com kan bidra till att stad och land kommer närmare varandra gällande platsutveckling, inflyttning och marknadsföring.

6. Klimat- och miljöperspektiv

Ur klimat- och miljöperspektiv ska Business Gotland bidra till acceleration i näringslivets gröna omställning genom bättre analys, prioritering och samordning.

Ärendets behandling under mötet
På budgetavstämningen den 5 oktober 2026 föredras ärendet av Susanna Palomaa, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Saga Carlgren (V) yrkar att första beslutspunkten:

- ”Förstärkning av grundförutsättningarna för arbetet med näringslivs-, destinations- och platsutveckling genom uppbyggnad av Business Gotland med sammantaget 3 mnkr i ramfinansiering från och med 1 januari 2027.” ändras till ”Regionstyrelsen beslutar att inrätta Business Gotland senast 1 januari 2029.”

Ordförande yrkar att beslut om ramfinansiering av fas 2 av Business Gotland senareläggs och hänvisar till föreslaget beslut i ärende *Verksamhetsbidrag ur näringslivsanslaget och näringslivsanslagets utrymme 2027 (RS 2025/2137).*

Ordförande yrkar att föreslaget uppdrag omformuleras enligt följande: ”Regiondirektören får i uppdrag att fortsätta förberedelserna för inrättandet av Business Gotland med fokus på näringslivs-, destinations- och platsutveckling med delredovisningar till budgetberedningen och budgetavstämningen inför 2028.”

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens yrkande och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Bilaga 1 Budget Business Gotland
Bilaga 2 Analys Rapport Business Gotland, Franly Advisory, Svensk Destinationsutveckling
Bilaga 3 Näringslivsutveckling och Business Gotland, Franly Advisory
Bilaga 4 Business Gotland och platsattraktion och inflyttning, Svensk Destinationsutveckling
Bilaga 5 GAP analys
Bilaga 6 Långsiktig kapacitet gotland.com och DIS
Bilaga 7 SWOT- analys digital inflyttarservice och digital struktur
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2026-04-16